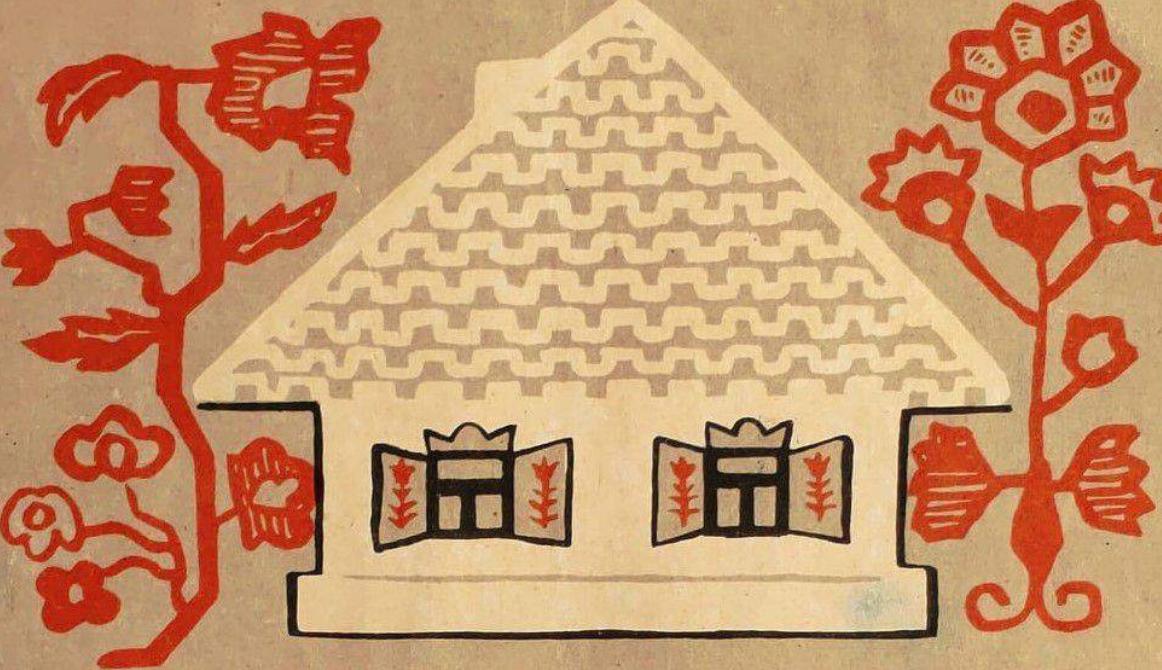

О. КОПИЛЕНКО

*ХЛОПЧИКА-
МІЗИНЧИКА*

О. КОПИЛЕНКО

ХАТА
хлопчика-
мізинчика

Видавництво дитячої літератури „Веселка“
Київ 1985

1

ажко жити на світі Денисові...
І знаєте чому? Дуже він малий.
Такий малий, що мати називає його хлопчиком-
мізинчиком.

Іноді Денис аж заплаче на самоті, так хочеться
йому бути великим. Та й мати частенько говорить:

— Ріс би ти, Денисе, швидше, помічником був би.

Тут ще й діти в школі дізналися, що мати називає
Дениса мізинчиком, почали його дражнити. Особли-
во дівчата. Денис насупиться й відповідає:

— Який я тобі мізинчик? У мене ось він, мізин-
чик! А я незабаром виросту аж до стелі і стану вищий
за дядька Кирила.

Найбільше заздрить Денис дядькові Кирилові, бо
той найвищий.

Кирило — бригадир і на всі руки майстер.

Мати часто каже:

— У Кирила золоті руки! Він і швець, і жнець, і
в дуду грець... Одне слово, золоті руки...

Денис уважно придивлявся до рук дядька Кирила.
І нічого особливого не помічав. Тільки великі вони в
нього, от і все... Заздрісно думав Денис: «От коли б
мені такі руки! Тоді і в мене вони були б золоті. А мо-
їми що зробиш? Он хату ставити треба, та куди там!»

І щоразу Денис дивився на свої руки, міряв їх, стискував кулаки, але руки не збільшувались.

Дядько Кирило дуже високий. З усіх сил Денис задирає голову вгору, щоб розглянути веселе обличчя дядька Кирила. А особливо вуса! Вони стирчать гостро вперед — ось-ось заколють!.. Дуже смішні вуса!

Якось прийшов до них дядько Кирило, почав смишити Дениса і малу Денисову сестричку Настусю. А Денис і каже:

— Вам добре, дядьку, з такими вусами! Коли б вони мені, то я б нічого в світі не боявся.

— А кого ж ти боїшся? — спитав Кирило, поворушивши вусами так, ніби вони в нього живі.

— Раніше я гітлерівців трохи боявся. А тепер павуків та гадюк, — відповів Денис.

Кирило вхопив Дениса на руки, підкинув угору і знов упіймав. Денис заплющив очі й онімів. Здалось йому, що він довго літав, побував мало не на небі і назад повернувся в легкі, золоті руки дядька Кирила.

Мати, хоч і хвора, але засміялась і, закашлявшись, сказала Кирилові:

— Оця проклята землянка згноїть нас...

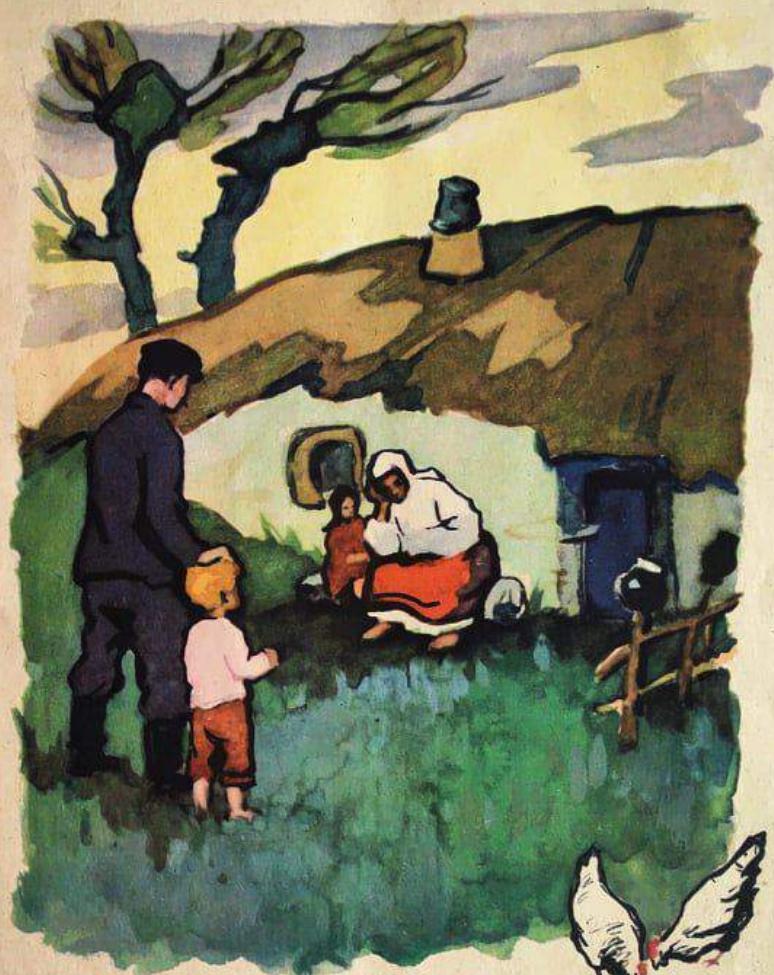
— Нічого, Одарко, хату добру собі поставиш, — відповів Кирило.

— Як я її поставлю? У кого мужик у дворі, той таки ставить, — і мати тяжко зітхнула.

— Не журись! А народ навіщо? — вигукнув Кирило.

— На всіх не набудуєшся. Проклятий фашист все село під небо з вогнем пустив.

— Поглянь, який у тебе геройський мужик у дворі, а ти нарікаєш на долю! — показав Кирило на Дениса. — Правда, студенте?

Чомуся дядько Кирило все називає Дениса студентом і хитро посміхається.

— Правда, — відповів Денис, — я вже, мабуть, швидко почну хату ставити. Хоч малесеньку.

— Ох ти, помічник мій, мізинчик, — пригортала мати до себе Дениса.

2

Сьогодні зранку Денисові весело. Сонце стоїть перед ним таке молоде й завзяте... Гріється Денис, і радісно йому. Щойно прокинувся, а ще весь день попереду. З чого ж його починати роботу?

— Буду свою хату ставити! — вирішив Денис.

Давно вже намірився Денис поставити під вишнею маленьку хатинку і поселити там рогатого жука-оленя. Цей жук править Денисові за корову. Налигав Денис жука тоненькою ниточкою за роги і пасе під старою яблунею. Кілька днів уже пасеться рогатий жук... А Настуся його боїться.

Тільки Денис уявився до роботи, хату будувати, а тут мати гукає. Побрів Денис до землянки.

— Що ти там робиш, синку? — спитала мати.

— Та хату ж збираюся ставити.

— Яку хату?

— А таку собі, невеличку, щоб там жив мій рогатий жук. Він у мене корова, — заклопотано відповів Денис.

— Вигадаєш таке... Нездужаю я, синочку. Піди краще води хоч трохи принеси. Потім Настусю в ясла одведеш... Та вже пора б і цибулю прополоти на городі, — сказала недужим голосом мати.

— Добре, мамо... Хату я потім збудую. За один

6

день її все одно не поставиш. Он дядько Трохим казали, що все літо доведеться крутитись біля їхньої хати, та не знають, чи й закінчатъ, — мов дорослий, сказав Денис.

— Як же нам ту хату підняти з нашими силами? — сумно проказала мати.

Денис уявив відро й пішов по воду. Іде Денис і думас собі: «Чого воно так, коли мама назвуть мене мізинчиком, тоді нічого і навіть якось легше стає. А коли хто з хлопців, а то ще й з дівчат цвенькне «мізинчик», зразу бити їх хочеться. Чого воно так?»

Цього важливого питання так і не розв'язав Денис, бо побачив, що мчить колгоспний віз, а кіньми править дядько Кирило. Біля нього сидить якийсь чужий чоловік... Побачивши Дениса, дядько Кирило придержал коней і гукнув:

— Здоров був, Денисе Даниловичу!

7

— Здорові й ви будьте, — відповів Денис.
— Перекажи матері, що у неї гості будуть.
— Добре, тільки вони нездужають.
— Нічого, ми самі впораємося, — додав Кирило і поїхав далі.

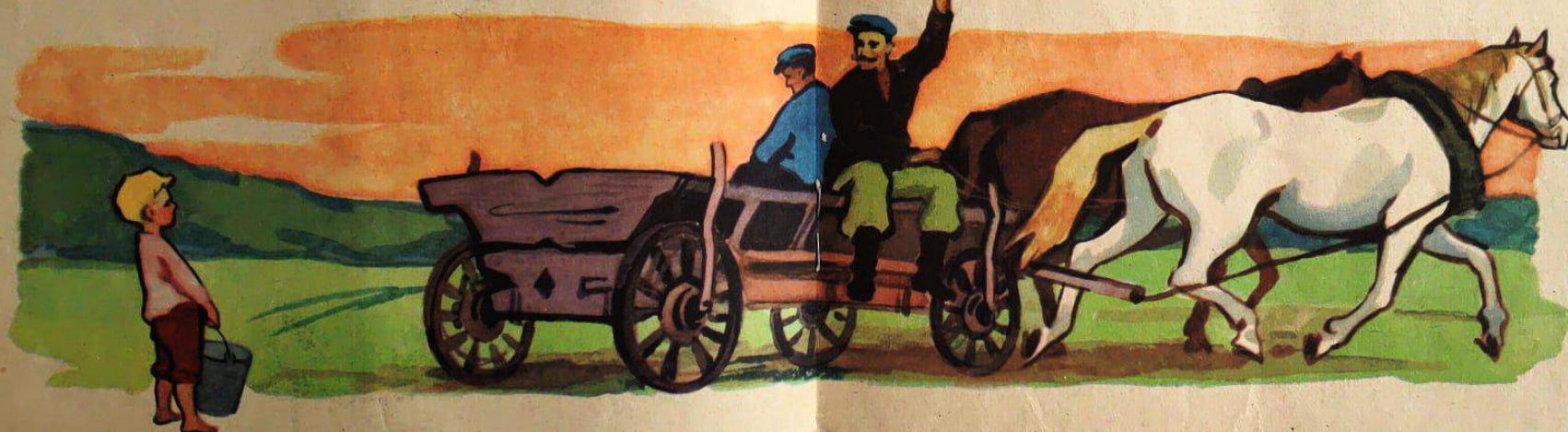
Денис приніс води і все переказав матері. Вона махнула рукою:

— Кирило меткий на витівки. Мабуть, якусь нючину з району привіз... Веди, синочку, Настусю в ясла, — сказала мати.

— Добре! А ви б вийшли на сонечко погрітись.

Денис вів за руку Настусю. Стежка була м'яка і не гаряча, бо сонце ще не встигло забрати нічну прохолоду. Настуся спітала:

— А сьогодні будемо бавитись у корову?
— Будемо. Я пастиму, а ти доїтимеш.
— Ні, я боюсь. Він рогами вщипне! — сказала Настуся.

— Хто він? То ж таки корова, — сердито відповів Денис.

— Я забула... Рогата корова, жук-біжук, — і Настуся злякано примуржила очі.

— А ти комарик. — І Денис придавив пальцем ніс сестриці. — А скільки в тебе ластовиннячка на носі! — протяг Денис, розглядаючи Настусине личко.

— Ну й нічого, і нехай росте, — сказала Настуся. — Он у Галі ще більше, і я хочу ще більше... А щоб було ще більше, треба ніс піском натирати. Ми з Галею натираємо носи піском, тоді ластовиння швидко-швидко розводиться на носах.

— Хто тобі таке сказав?

— Не скажу, не скажу, — приспівуючи, говорила Настуся.

— Ну й не треба! — засміявся Денис і ввів Настусю у двір, де коло призьби вже бавилися діти.

3

Вертається Денис додому і думає свою думу. Все-таки важко йому жити на світі... Треба ж хату ставити, а тут біжи цибулю полоти.

А ще гірше, що мати захворіла. Як прийшла звістка, що батько загинув на фронті, зажурилась мати і дуже клопочеться, як далі жити. Все ж село згоріло!..

10

Втішає її дядько Кирило, і Денис, і Настуся. Голова колгоспу заходив...

Так іде собі потиху Денис і раптом спинився. Стоїть і нічого не може зрозуміти. Сила людей біля їхнього двору. Мабуть, чоловіка з двадцятро, не менше. А попереду дядько Кирило та той чоловік, що з ним приїхав з району.

11

«Що ж там трапилось?» Перелякався Денис і чкурнув додому.

«Може, що страшне? — думав Денис. — Так де ж там! Дівчата пісень співають, дядько Кирило жартують, а люди з лопатами, з ношами».

Не встиг вчасно добігти Денис і не чув, про що говорив з матір'ю Кирило, а вже бачив, як Кирило розставляв людей на колишньому згарищі, де стояла їхня хата.

Чоловік, що з району, пішов по згарищу з довгою стрічкою в руці і щось міряв, кілочки в землю зашивав.

— Ну, беріться до роботи! В час добрий! — гукнув Кирило, поворушивши вусами.

Денис кинувся до Кирила:

— Що це ви робите? — злякано спитав він.

— А, хазяїн прийшов! Рапортую тобі, товаришу студенте, прийшли ми сюди скарб копати. На нове щастя вашої сім'ї. Зрозумів? — спитав Кирило.

— Ні, не зрозумів, — признався Денис.

Мати жваво й собі підійшла. У неї наче й хвороба кудись поділась.

— Послухай, Кириле, треба ж сохи ставити, глину місити. Як же так? І соломи не привезли...

— Е, Одарко, ми зробимо зовсім інакше... Ми хочемо, щоб ти сьогодні вже в нову хату перебралась, — засміявся Кирило.

— І вигадаєш! Хіба ж де-небудь таке буває, що за один день...

— У нас буває, Одарко! Отак лопатками помахаємо, і хата стане! — знову весело зареготав Кирило, а за ним і колгоспники, що швидко копали рівчик там, де вимірюв їм приїжджий чоловік.

Ледве вони закінчили копати, аж ось затуркотіли моторами дві великі вантажні машини і підкотили просто до двору.

— Ближче, ближче давайте! — гукнув до шоферів Кирило.

І коли машини під'їхали ще ближче, люди кинулися знімати з машин якісь білі-білі, як найбіліша крейда, стовпи, стовпчики, залізні дужки, дерев'яні рами і ще хтозна-скільки і хтозна-якого цікового добра, схожого на іграшки невідомого хлопчика-вельетня.

Денис зовсім розгубився. Таке усе цікаве і несподіване! Він стояв і не рухався з місця, бо нічого не розумів.

А чоловік з району звелів усе розкладти по номерах. І тоді помітив Денис, що всі стовпчики і дерев'яні рами були з числами.

Шофери помчали назад...

Тільки вони од'їхали, з'явились дві нові машини. З цих машин зіскочили кілька людей і, привітавшись, почали моторно все розбирати й розкладати біля рівчиків.

Потім розставили колгоспників, щоб подавали їм цей матеріал.

— Ну, Денисе Даниловичу! — сказав Кирило і ляснув Дениса по плечу. — Оце тобі хата. Вона з готових частин. Бачиш? Такі хати виробляють у нас на радянському заводі. Тут усе злагоджено загодя так, що треба тільки скласти, дещо позамазувати — і все... Тут і піч, і вікна, і двері...

І ось на очах у Дениса почав рости будинок.

— Подавай сто сорок шостий! — гукає один робітник.

— Підкинь шістдесят дев'ятий! — командує Кирило. — Та швидше воруєшись!

Всі були захоплені працею. І мати Денисова метушилася, забувши про свою хворобу.

Росла біла хата, а Денис ще не вірив. Все ще думав, що це казка... Воно, правда, було схоже на казку, яка твориться тут на його очах. Ось стіни здіймаються з отворами для вікон і дверей. Тут піч складають...

І раптом Денис кинувся допомагати дядькові Кирилові. Він носив маленькі стовпчики, відтягав дошки. Він порався, бігав, не почуваючи втоми...

Ледве сонце почало спускатися на захід, нова хата стояла вже майже готова — біла, чиста, весела, як свято. Почали вкривати її легким черепичним дахом

ІІІІ

11 коп.

Малюнки
Н. БОЖКО

ДЛЯ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Копиленко Александр Іванович
ХАТА МАЛЬЧИКА-МІЗІНЧИКА
(На українському языку)

Редактор Г. А. Горева
Художній редактор О. І. Паславська
Технічний редактор Т. О. Ковальова
Коректор Н. Ф. Швець

Здано на виробництво 22. II. 1965 р. Підписано до друку 7. IV. 1965 р. Формат 84×108^{1/16}. Філ.
друк. арк. 1. Умовн. друк. арк. 1,68. Обл.-вид. арк. 1,55. Тираж 180 000. Зам. № 229. Ціна 11 коп.
ТП — 1965 — поз. 660.

Видавництво «Веселка». Київ, Кірова, 34.
Друкофсетна фабрика «Атлас» Державного комітету Ради Міністрів УРСР по пресі.
Львів, Зелена, 20.